

**15 -ാം കേരള നിയമസഭ**

**14 -ാം സമ്മേളനം**

**നക്ഷത്ര ചിഹ്നം ഇല്ലാത്ത ചോദ്യം നം. 1249**

**18-09-2025 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്**

**ഹജ് കമ്മിറ്റി മുഖേന ഹജ്ജിന് പോയവർ**

| ചോദ്യം              |                                                                                                                                                                                                                                             | ഉത്തരം                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
|---------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|--------------------------|-------------------------|--------|------|-------|-------|--|------|-------|-------|--|------|-------|-------|--|------|-------|-------|--|------|-------|--------------------------|--|------|------|--------------------------|--|------|-------|------|--|------|-------|-------|--|------|-------|-------|--|------|-------|-------|--|
| ശ്രീ ടി വി ഇബ്രാഹിം |                                                                                                                                                                                                                                             | ശ്രീ വി. അബ്ദുറഹിമാൻ<br>(നൂനപക്ഷക്ഷേമം, കായികം, വെഫ്, ഹജ് തീർത്ഥാടന വകുപ്പ് മന്ത്രി) |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
| (എ)                 | 2016 മുതൽ ഹജ്ജ് കർമ്മം നിർവഹിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി സംസ്ഥാന ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റി മുഖേന ഓരോ വർഷവും എത്ര അപേക്ഷകൾ ലഭിച്ചുവെന്നും ഇതിൽ എത്രപേർക്ക് ഹജ്ജ് കർമ്മം നിർവഹിക്കാൻ ഓരോ വർഷവും അവസരം ലഭിച്ചുവെന്നും വിശദമാക്കാമോ;                               | (എ)                                                                                  | വിശദാംശം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു. <table><tr><th>വർഷം</th><th>ലഭിച്ച അപേക്ഷകരുടെ എണ്ണം</th><th>അവസരം ലഭിച്ചവരുടെ എണ്ണം</th><th></th></tr><tr><td>2016</td><td>76487</td><td>10268</td><td></td></tr><tr><td>2017</td><td>95245</td><td>11470</td><td></td></tr><tr><td>2018</td><td>69709</td><td>11689</td><td></td></tr><tr><td>2019</td><td>43196</td><td>13457</td><td></td></tr><tr><td>2020</td><td>26064</td><td>NIL (NOT GONE COVID -19)</td><td></td></tr><tr><td>2021</td><td>6506</td><td>NIL (NOT GONE COVID -19)</td><td></td></tr><tr><td>2022</td><td>10565</td><td>5766</td><td></td></tr><tr><td>2023</td><td>18807</td><td>11556</td><td></td></tr><tr><td>2024</td><td>24796</td><td>18200</td><td></td></tr><tr><td>2025</td><td>20636</td><td>16482</td><td></td></tr></table> | വർഷം | ലഭിച്ച അപേക്ഷകരുടെ എണ്ണം | അവസരം ലഭിച്ചവരുടെ എണ്ണം |        | 2016 | 76487 | 10268 |  | 2017 | 95245 | 11470 |  | 2018 | 69709 | 11689 |  | 2019 | 43196 | 13457 |  | 2020 | 26064 | NIL (NOT GONE COVID -19) |  | 2021 | 6506 | NIL (NOT GONE COVID -19) |  | 2022 | 10565 | 5766 |  | 2023 | 18807 | 11556 |  | 2024 | 24796 | 18200 |  | 2025 | 20636 | 16482 |  |
| വർഷം                | ലഭിച്ച അപേക്ഷകരുടെ എണ്ണം                                                                                                                                                                                                                    | അവസരം ലഭിച്ചവരുടെ എണ്ണം                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
| 2016                | 76487                                                                                                                                                                                                                                       | 10268                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
| 2017                | 95245                                                                                                                                                                                                                                       | 11470                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
| 2018                | 69709                                                                                                                                                                                                                                       | 11689                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
| 2019                | 43196                                                                                                                                                                                                                                       | 13457                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
| 2020                | 26064                                                                                                                                                                                                                                       | NIL (NOT GONE COVID -19)                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
| 2021                | 6506                                                                                                                                                                                                                                        | NIL (NOT GONE COVID -19)                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
| 2022                | 10565                                                                                                                                                                                                                                       | 5766                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
| 2023                | 18807                                                                                                                                                                                                                                       | 11556                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
| 2024                | 24796                                                                                                                                                                                                                                       | 18200                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
| 2025                | 20636                                                                                                                                                                                                                                       | 16482                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
| (ബി)                | സംസ്ഥാനത്ത് ഏതെല്ലാം സ്ഥലങ്ങളിലാണ് പ്രസ്തുത വർഷങ്ങളിൽ ഹജ്ജ് പുറപ്പെടൽ കേന്ദ്രം ഉണ്ടായിരുന്നതെന്ന് വ്യക്തമാക്കാമോ; ഓരോ ഹജ്ജ് പുറപ്പെടൽ കേന്ദ്രത്തിൽ നിന്നും എത്ര പേരാണ് പ്രസ്തുത വർഷങ്ങളിൽ ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റി മുഖേന യാത്രയായതെന്ന് അറിയിക്കാമോ; | (ബി)                                                                                 | സംസ്ഥാനത്ത് 2016 മുതൽ 2018 വരെ കൊച്ചി മാത്രമാണ് പുറപ്പെടൽകേന്ദ്രമായി ഉണ്ടായിരുന്നത്.2019-ൽ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ ഇടപെടലിന്റെ ഫലമായി കോഴിക്കോടിനെക്കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തി. എന്നാൽ 2022-ൽ കോവിഡിന് ശേഷം വന്ന ഹജ്ജ് തീർത്ഥാടന സമയത്ത് കോഴിക്കോടിനെ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നില്ല. സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ നിരന്തരഇടപെടലിന്റെ ഫലമായി 2023 മുതൽ കൊച്ചി, കോഴിക്കോട് , കണ്ണൂർ എന്നീ മൂന്ന് എയർപോർട്ടുകളും ഹജ്ജ് പുറപ്പെടൽകേന്ദ്രമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. വിശദാംശങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു. <table><tr><th>വർഷം</th><th>കൊച്ചി,</th><th>കോഴിക്കോട്</th><th>കണ്ണൂർ</th></tr></table>                                                                                                                                                                                                                                  | വർഷം | കൊച്ചി,                  | കോഴിക്കോട്              | കണ്ണൂർ |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |
| വർഷം                | കൊച്ചി,                                                                                                                                                                                                                                     | കോഴിക്കോട്                                                                           | കണ്ണൂർ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |      |                          |                         |        |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |                          |  |      |      |                          |  |      |       |      |  |      |       |       |  |      |       |       |  |      |       |       |  |

|      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |      |       |     |     |      |       |     |     |      |       |     |     |      |      |       |     |      |           |  |  |      |           |  |  |      |      |     |     |      |      |      |      |      |      |       |      |      |      |      |      |
|------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|-------|-----|-----|------|-------|-----|-----|------|-------|-----|-----|------|------|-------|-----|------|-----------|--|--|------|-----------|--|--|------|------|-----|-----|------|------|------|------|------|------|-------|------|------|------|------|------|
|      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |       | <table> <tr><td>2016</td><td>10268</td><td>nil</td><td>nil</td></tr> <tr><td>2017</td><td>11470</td><td>nil</td><td>nil</td></tr> <tr><td>2018</td><td>11689</td><td>nil</td><td>nil</td></tr> <tr><td>2019</td><td>2750</td><td>10707</td><td>nil</td></tr> <tr><td>2020</td><td colspan="3">കോവിഡ്-19</td></tr> <tr><td>2021</td><td colspan="3">കോവിഡ്-19</td></tr> <tr><td>2022</td><td>5766</td><td>nil</td><td>nil</td></tr> <tr><td>2023</td><td>2481</td><td>7045</td><td>2030</td></tr> <tr><td>2024</td><td>4477</td><td>10515</td><td>3208</td></tr> <tr><td>2025</td><td>6388</td><td>5339</td><td>4755</td></tr> </table>                                                          | 2016 | 10268 | nil | nil | 2017 | 11470 | nil | nil | 2018 | 11689 | nil | nil | 2019 | 2750 | 10707 | nil | 2020 | കോവിഡ്-19 |  |  | 2021 | കോവിഡ്-19 |  |  | 2022 | 5766 | nil | nil | 2023 | 2481 | 7045 | 2030 | 2024 | 4477 | 10515 | 3208 | 2025 | 6388 | 5339 | 4755 |
| 2016 | 10268                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | nil   | nil                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |      |       |     |     |      |       |     |     |      |       |     |     |      |      |       |     |      |           |  |  |      |           |  |  |      |      |     |     |      |      |      |      |      |      |       |      |      |      |      |      |
| 2017 | 11470                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | nil   | nil                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |      |       |     |     |      |       |     |     |      |       |     |     |      |      |       |     |      |           |  |  |      |           |  |  |      |      |     |     |      |      |      |      |      |      |       |      |      |      |      |      |
| 2018 | 11689                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | nil   | nil                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |      |       |     |     |      |       |     |     |      |       |     |     |      |      |       |     |      |           |  |  |      |           |  |  |      |      |     |     |      |      |      |      |      |      |       |      |      |      |      |      |
| 2019 | 2750                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 10707 | nil                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |      |       |     |     |      |       |     |     |      |       |     |     |      |      |       |     |      |           |  |  |      |           |  |  |      |      |     |     |      |      |      |      |      |      |       |      |      |      |      |      |
| 2020 | കോവിഡ്-19                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |      |       |     |     |      |       |     |     |      |       |     |     |      |      |       |     |      |           |  |  |      |           |  |  |      |      |     |     |      |      |      |      |      |      |       |      |      |      |      |      |
| 2021 | കോവിഡ്-19                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |      |       |     |     |      |       |     |     |      |       |     |     |      |      |       |     |      |           |  |  |      |           |  |  |      |      |     |     |      |      |      |      |      |      |       |      |      |      |      |      |
| 2022 | 5766                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | nil   | nil                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |      |       |     |     |      |       |     |     |      |       |     |     |      |      |       |     |      |           |  |  |      |           |  |  |      |      |     |     |      |      |      |      |      |      |       |      |      |      |      |      |
| 2023 | 2481                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 7045  | 2030                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |      |       |     |     |      |       |     |     |      |       |     |     |      |      |       |     |      |           |  |  |      |           |  |  |      |      |     |     |      |      |      |      |      |      |       |      |      |      |      |      |
| 2024 | 4477                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 10515 | 3208                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |      |       |     |     |      |       |     |     |      |       |     |     |      |      |       |     |      |           |  |  |      |           |  |  |      |      |     |     |      |      |      |      |      |      |       |      |      |      |      |      |
| 2025 | 6388                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 5339  | 4755                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |      |       |     |     |      |       |     |     |      |       |     |     |      |      |       |     |      |           |  |  |      |           |  |  |      |      |     |     |      |      |      |      |      |      |       |      |      |      |      |      |
| (സി) | <p>കോഴിക്കോട് വിമാനത്താവളത്തിന്റെ പുറപ്പെടൽ കേന്ദ്രം വഴി പോകുന്ന ഹജ്ജ് യാത്രക്കാരിൽ നിന്നും, സംസ്ഥാനത്തെ മറ്റ് പുറപ്പെടൽ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ നൽകുന്നതിനേക്കാളും അമിതചാർജ്ജ് ഈടാക്കുന്നത് മൂലം യാത്രക്കാർ കുറയുന്നത് ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ; ഈ അമിതചാർജ്ജ് കുറയ്ക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാന ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റി എന്ത് നടപടിയാണ് സ്വീകരിച്ചതെന്ന് വ്യക്തമാക്കുമോ;</p>                          | (സി)  | <p>കോഴിക്കോട് വിമാനത്താവളത്തിൽ ഹജ്ജ് യാത്രാ നിരക്ക് കൂടുതൽ ആയതിനാൽ അപേക്ഷകരുടെ എണ്ണം ഗണ്യമായി കുറഞ്ഞിട്ടുണ്ട് . യാത്രാ നിരക്ക് എല്ലാ എമ്പാർക്കേഷനുകളിലും ഏകീകരിക്കുന്നതിന് 11/09/2025 തീയതിയിൽ സംസ്ഥാന ന്യൂനപക്ഷ ക്ഷേമ, വഖഫ് ഹജ്ജ് തീർത്ഥാടന വകുപ്പ് മന്ത്രി , ബഹു . കേന്ദ്രന്യൂനപക്ഷ കാര്യ മന്ത്രി ശ്രീ . കിരൺറിജിജുവിനും , ബഹു . വ്യോമയാന മന്ത്രി ശ്രീ . റാംമോഹൻ നായിഡു വിനും കത്ത് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ വകുപ്പ് സെക്രട്ടറി 16/09/2025 തീയതിയിൽ കേന്ദ്ര വ്യോമയാന സെക്രട്ടറിക്കും , സംസ്ഥാന ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റി 24/07/2025 തീയതിയിൽ കേന്ദ്ര ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റിക്കും കത്ത് നൽകിയിട്ടുണ്ട് . ടെൻഡർ നടപടികളിലൂടെയാണ് ഓരോ എമ്പാർക്കേഷനുകളിലും സർവീസ് നടത്തേണ്ട വിമാന കമ്പനികളെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നത് .</p> |      |       |     |     |      |       |     |     |      |       |     |     |      |      |       |     |      |           |  |  |      |           |  |  |      |      |     |     |      |      |      |      |      |      |       |      |      |      |      |      |
| (ഡി) | <p>കോഴിക്കോട് ഹജ്ജ് പുറപ്പെടൽ കേന്ദ്രത്തിൽ നിന്നുമുള്ള യാത്രക്കാരുടെ യാത്രാചാർജ്ജ് വർദ്ധനവിനെതിരെ സുപ്രീംകോടതിയിൽ നടന്ന കേസിൽ കേന്ദ്ര ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റി നൽകിയ സത്യവാങ്മൂലം സംസ്ഥാന ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റിയുടെ ശ്രദ്ധയിൽ വന്നിട്ടുണ്ടോ; പ്രസ്തുത വിഷയം സംബന്ധിച്ച് സംസ്ഥാന ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റിയോട് കേന്ദ്ര ഹജ്ജ് കമ്മിറ്റി എന്തെങ്കിലും അഭിപ്രായം ആരാഞ്ഞിരുന്നോ; വിശദാംശം ലഭ്യമാക്കുമോ?</p> | (ഡി)  | <p>ഇത് സബ്സിഡ്ജുള്ള രേഖ മൂലമുള്ള അറിയിപ്പ് ഒന്നും ലഭിച്ചിട്ടില്ല</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |      |       |     |     |      |       |     |     |      |       |     |     |      |      |       |     |      |           |  |  |      |           |  |  |      |      |     |     |      |      |      |      |      |      |       |      |      |      |      |      |

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ